

Ігрові показники баскетболістів різного амплуа команди суперліги БК «Харківські Соколи»

Помещикова І.¹, Бондаренко М.¹, Червона С.П.¹, Кудімова О.²

¹Харківська державна академія фізичної культури

²Харківський національний медичний університет

Анотація. Організація командних дій у баскетболі передбачає розподіл функцій між гравцями. У статті було проаналізувати ігрові характеристики баскетболістів різного ігрового амплуа харківської чоловічої команди суперліги.

Ключові слова: ігрові амплуа; баскетболісти; ігрові показники; команда суперліги.

Організація командних дій у баскетболі передбачає розподіл функцій між гравцями. Функції гравців визначаються з урахуванням особливостей ігрової діяльності – гра у нападі, гра у захисті. Розподіл гравців за функціями, створює можливості для більш сприятливих умов реалізації індивідуальних, групових і командних тактичних дій з метою досягнення переваги над командою суперників (Безмилов, 2007; Gorbulya, & Gorbulya, 2019; <https://uk.wikipedia.org/wiki/>). Залежно від технічного арсеналу, фізичного стану і росту кожен гравець займає чітко визначену позицію на майданчику. Для гри новачків слід виділяти дві основні позиції, виходячи з місцезнаходження гравця на майданчику – задня або передня лінія. У сучасному баскетболі таких позицій п'ять.

Метою даної роботи було проаналізувати ігрові характеристики баскетболістів різного ігрового амплуа харківської чоловічої команди суперліги.

Аналіз ігрових показники кваліфікованих баскетболістів різних амплуа проводився за показниками ігор чемпіонату України 2021-2022 років команди суперліги БК «Харківські Соколи». Педагогічне спостереження велося за 22 іграми, проведеними командою. З 22 ігор командою було виграно 14 поєдинків і програно 8.

Склад команди 12 гравців віком від 34 до 24 років. Середній ріст баскетболістів 196 см, середня вага – 94,4 кг.

Результати дослідження. Згідно поданої технічної заявки, в складі команди 1 гравець має амплуа центрового, 2 важких форварда, 1 легкий форвард, 3 форварда, 3 атакуючих захисника, 2 захисника.

Вага центрового в команді БК «Харківські Соколи» Александара Зечевіча 207 см при вазі тіла 111 кг (рис. 1-2.). Середній показник довжини тіла важких форвардів команди 202,5 см при вазі тіла 106,5 кг. Легкий форвард команди

Ілля Немцу має рост 198 см і вагу 95 кг. Середній показник довжини тіла форвардів команди 201,6 см при вазі тіла 97,6 кг. Середній показник довжини тіла атакуючих захисників команди 191,6 см при вазі тіла 84,6 кг. Середній показник довжини тіла захисників команди 181 см при вазі тіла 83,5 кг (рис. 1-2.).

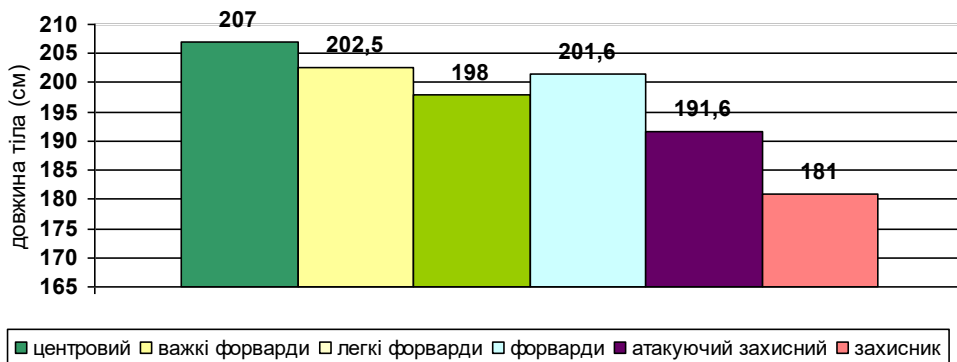

Рис. 1. Показник довжини тіла баскетболістів різного ігрового амплуа (см)

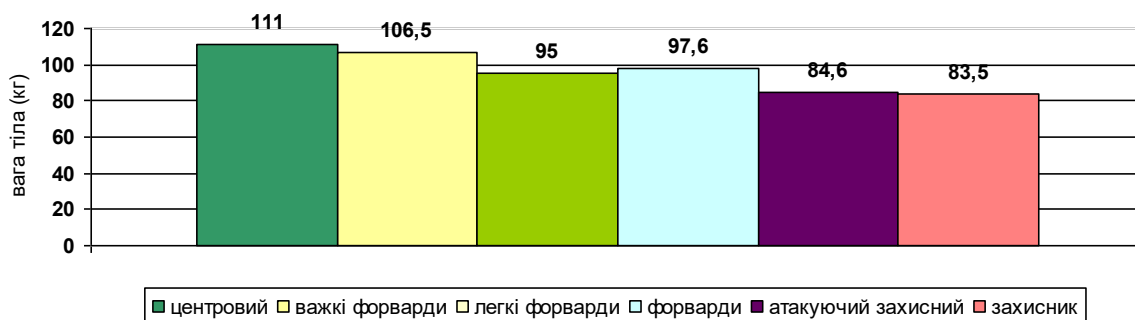

Рис. 2. Показник ваги тіла баскетболістів різного ігрового амплуа (кг)

Під час гри склад команди змінюється, однак можна відзначити, що центровий проводить у грі (тривалістю 40 хвилин) у середньому 27,3 хвилини, важкі форварди – один 12,44 хв., другий – 23,07 хв., легкий форвард – 8,04 хв., форварди – один 22,44 хв., другий – 21,17 хв., третій – 5,19 хв., четвертий – 1,32 хв., атакуючі захисники – один 33,05 хв., другий – 21,08 хв., третій – 1,35 хв., захисники – один 30,40 хв., другий – 11,34 хв.

Аналізуючи точність кидків гравців команди, встановлено, що у середньому за гру точність 3-и очкових кидків склала 37,1 % (виконуючи у середньому 24,8 кидків, з них точних 9,2). При цьому центровий у середньому за гру робить 2,2 кидки із дальньої відстані, з яких 0,7 точні (точність влучання – 33,3 %) (рис. 3-4).

Важкі форварди у середньому за гру кидають у кошик з відстані 6,75 м і далі 2,5 разів, з них точно влучає 0,5 кидка, що складає 20,0 %. Легкий форвард за гру робить у середньому 0,8 кидка, із точністю 27,3%. Форварди у

середньому за гру кидають у кошик з дальньої відстані 5,5 разів, з них точно влучає 1,8 кидка, що складає 32,7 %. Атакуючі захисники у кидають у кошик з дальньої відстані 11,3 рази, з них точно влучає 4,7 кидка, що складає 41,59 %. Захисники у кидають у кошик з дальньої відстані 4,3 рази, з них точно влучає 1,7 кидка, що складає 39,53 % (рис. 3-4). Таким чином, більшу кількість 3-и очкових кидків за гру роблять атакуючі захисники, і точність цих кидків у них найвище серед гравців інших амплуа.

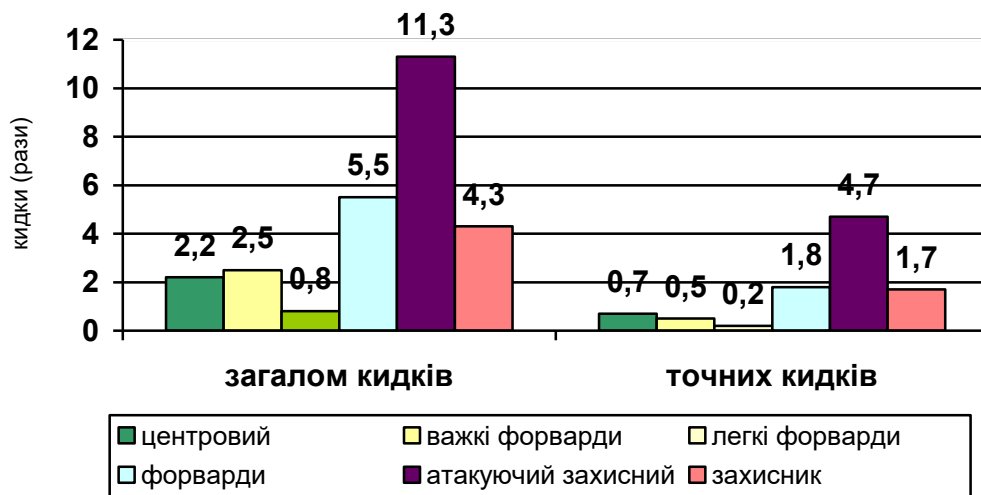

Рис. 3. Загальна кількість кидків і кількість точних кидків з дальньої відстані баскетболістів різного ігрового амплуа (рази)

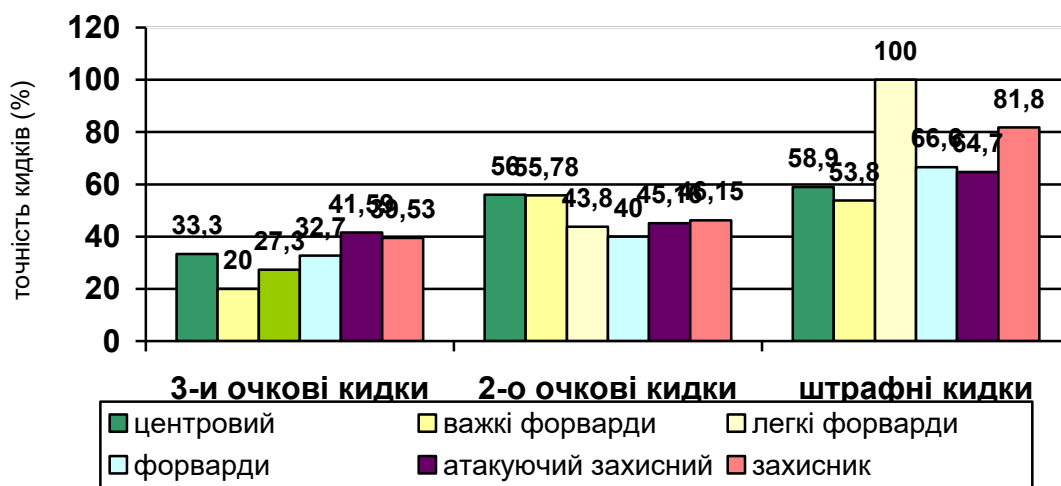

Рис. 4. Ефективність кидків з гри баскетболістів різного ігрового амплуа (відсотки)

Вивчаючи точність 2-о очкових кидків гравців команди, встановлено, що у середньому за гру їх точність склала 49,0 % (виконуючи у середньому 40,2 кидків, з них точних 19,7). При цьому центровий у середньому за гру робить 8 кидки із близької і середньої відстані, з яких 4,5 точні (точність влучання – 56,0 %) (рис. 4-5).

Важкі форварди у середньому за гру кидають у кошик 2-о очкові кидки 9,5 разів, з них точно влучає 5,3 кидка, що складає 55,78 %. Легкий форвард за гру робить у середньому 1,2 кидка, із точністю 43,8%. Форварди у середньому за гру кидають у кошик із близької і середньої відстані 6 разів, з них точно влучає 2,4 кидка, що складає 40 %. Атакуючі захисники у кидають у кошик із близької і середньої відстані 12,4 рази, з них точно влучає 5,6 кидка, що складає 45,16 %. Захисники у кидають у кошик з дальньої відстані 6,5 рази, з них точно влучає 3 кидка, що складає 46,15 % (рис. 4-5). Таким чином, більшу кількість 2-х очкових кидків за гру роблять атакуючі захисники, але точність цих кидків найвища у центрових.

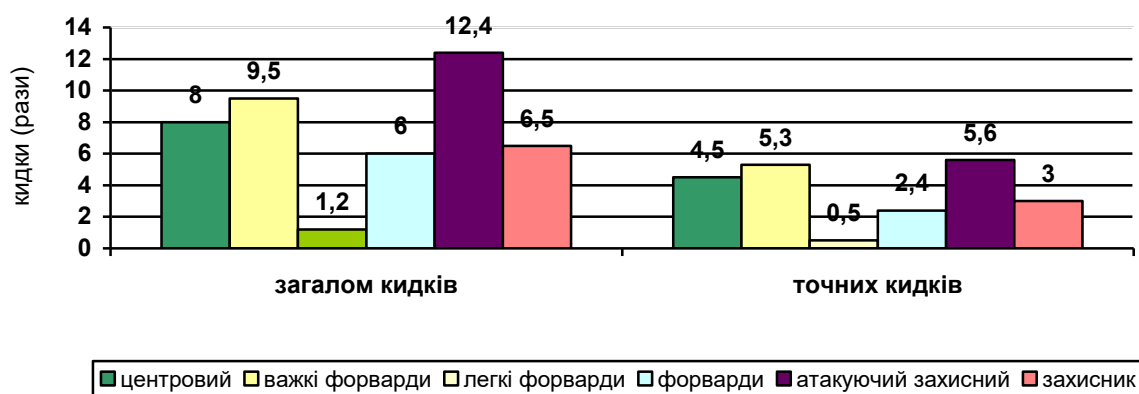

Рис. 5. Загальна кількість кидків і кількість 2-о очкових точних кидків баскетболістів різного ігрового амплуа (рази)

Вивчаючи точність штрафних кидків гравців команди, встановлено, що у середньому за гру їх точність склала 65,8 % (виконуючи у середньому 17,1 кидків, з них точних 11,3). При цьому центровий у середньому за гру робить 3,3 штрафні кидки, з яких 2 точні (точність влучання – 58,9 %) (рис. 3, 6).

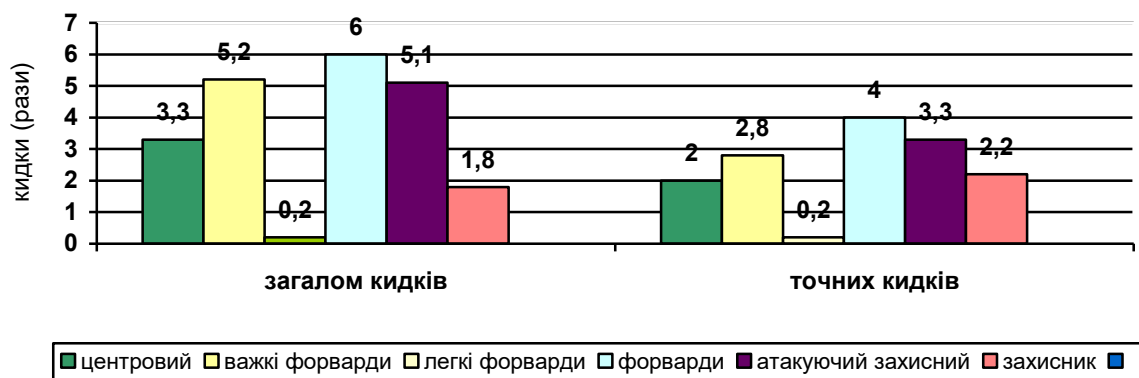

Рис. 6. Загальна кількість штрафних кидків і кількість точних штрафних кидків баскетболістів різного ігрового амплуа (рази)

Важкі форварди у середньому за гру кидають у кошик штрафні кидки 5,2 рази, з них точно влучають 2,8 кидка, що складає 53,8 %. Легкий форвард за

гру робить у середньому 0,2 штрафні кидка, із точністю 100 %. Форварди у середньому за гру кидають у кошик з лінії штрафного кидка 6 разів, з них точно 4 кидка, що складає 66,6 %. Атакуючі захисники у кидають у кошик штрафні кидки 5,1 раз, з них точно влучає 3,3 кидка, що складає 64,7 %. Захисники у кидають у кошик з лінії штрафного кидка 2,2 рази, з них точно влучають 1,8 кидка, що складає 81,8 % (рис. 3, 6). Таким чином, більшу кількість штрафних кидків за гру роблять форварди, але точність цих кидків найвища у легкого форварда.

Аналізуючи інші ігрові показники можна відзначити, що у середньому команда БК «Харківські Соколи» набирає за гру 78,3 очки. З них вклад центрового 13 очок, 2 важких форвардів – 15 очок, легкого ворварда – 1,9 очки, 3 форвардів – 12 очок, 3 атакуючих захисників – 28,6 очок, 2 захисників – 17,3 очки (табл. 1). Таким чином найбільший вклад у здобуток команди приносять 3 атакуючих захисника. Розглядаючи індивідуальний внесок гравців, то він найбільший у центрового – 13 очок.

Таблиця 1

**Показники ігрових дій баскетболістів різного ігрового амплуа
баскетбольної чоловічої команди суперліги БК «Харківські Соколи»
сезону 2021-2022 років (у середньому за гру) n=12**

амплуа	Пд			РП	ПФ	ВТ	Пх	Бш	очки
	С	Ч	З		Гр			Гр	
центровий (n=1)	6,1	1,8	8,0	1,5	3,1	1,6	0,8	0,6	13,0
важкі форварди (n=2)	1,7	2,9	8,2	1,6	5,0	1,8	1,3	0,7	15,0
легкий форвард (n=1)	0,3	0,5	0,8	0,5	1,4	0,7	0,4	0,2	1,9
форварди (n=3)	4,4	3,7	8,1	2,9	4,7	2,5	1,8	0,6	12,0
атакуючі захисника (n=3)	5,6	1,0	6,6	4,9	4,4	3,2	2,3	0,6	28,6
захисники (n=2)	3,5	1,1	4,5	7,5	3,5	2,7	1,6	0,2	17,3

Примітки: Пд – підбор, С – свій, Ч – чужий, З – загалом, РП – результативні передачі, ПФ – персональний фол, Гр – на гравці, ВТ – втрати, Пх – перехвати, Бш – блокшот

Розглядаючи ефективність гри у боротьбі за м'яч на щиті, встановлено, що команда у цілому за гру робила 37,3 підбори, з них на своєму щиті – 26,0 рази, на щиті суперника – 11,4 раз. Найбільшу кількість підборів за гру здобував центровий – 6,1 раз на своєму і 1,8 раз – на чужому щиті. Ефективність гри за підбор м'яча гравцями інших амплуа представлена у табл. 1.

Вивчаючи ефективність результативних передач у ході гри, встановлено, що у середньому за гру команда виконувала 17,5 результативних передач. Найбільша частку з них робили форварди і атакуючі захисники, по 2,9 передачі.

Однак, індивідуальний показник найкращий у центрового. Це 1,5 результативних передач за гру (табл. 1).

Аналізуючи кількість персональних фолів, отриманих на гравцеві, можна відзначити, що у середньому на гравцях команди БК «Харківські Соколи» суперники набирали по 19,9 фолів за гру. З них найбільшу кількість персональних фолів суперники отримували на 2 важких форвардах – 5 фолів (табл. 1). А найбільш активно суперники фолили на центровому. Розглядаючи індивідуальну активність гравців, бачимо, що на центровому суперник отримував у середньому 3,1 фол.

Розглядаючи кількість втрат м'яч, встановлено, що команда у середньому за гру робила 12 втрат. Найбільшу кількість втрат мали 2 захисника. Вдвох вони втрачали м'яч 2,7 раз, найменшу кількість раз втрачав форвард – 0,7 рази (табл. 1).

Вивчаючи кількість перехватів м'яча під час гри, встановлено, що у середньому за гру команда виконувала 7,2 перехватів. Найбільша частку з них робили 3 форварди – 1,8 перехватів і 2,3 атакуючі захисники, які робили таку ж кількість. Однак, індивідуальний показник найкращий у центрового. Центровий перехоплював м'яч 0,8 раз за гру (табл. 1).

Аналізуючи кількість блок-шот, які виконували гравцеві команди БК «Харківські Соколи», можна відзначити, що у середньому за гру гравці блокували кидки 2,9 разів. З них найбільшу кількість блок-шотів робили 2 важких форвардах – 0,7 блокувань (табл. 1). Розглядаючи індивідуальні дії гравців по захисту кошика, бачимо, що найбільшу кількість блок-шот робив центровий – 0,6.

Висновки.

1. Організація командних дій у баскетболі передбачає розподіл функцій між гравцями за ігровими амплуа. Розподіл гравців за функціями створює можливості для більш сприятливих умов реалізації індивідуальних, групових і командних тактичних дій з метою досягнення переваги над командою суперників.

2. Згідно поданої технічної заявки, в складі команди БК «Харківські Соколи» 1 гравець має амплуа центрового, 2 важких форварда, 1 легкий форвард, 3 форварда, 3 атакуючих захисника, 2 захисника.

Центровий – за гру набирає 13 очок. Виконує 2,2 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 4,5 кидка, штрафних – 3,3 кидка. Із точністю – 33,3 %, 56 %, 58,9%, відповідно. Робить за гру: 7,9 підборів мяча на щиті (6,1 на своєму, 1,8 раз на чужому щиті); 1,5 результативних передач; персональних фолів, отриманих на гравцеві – 3,1; кількість втрат м'яч – 1,6; кількість перехватів мяча – 0,8; кількість блок-шот – 0,8.

Важкий форвард – за гру набирає 7,5 очок. Виконує 1,25 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 4,75 кидка, штрафних – 2,6 кидка. Із точністю – 20,0 %, 55,8 %, 53,8%, відповідно. Робить за гру: 4,1 підборів мяча на щиті (0,85 на своєму, 1,95 раз на чужому щиті); 0,8 результативних передач; персональних

фолів, отриманих на гравцеві – 2,5; кількість втрат м'яч – 0,9; кількість перехватів мяча – 0,65; кількість блок-шот – 0,35.

Легкий форвард – за гру набирає 1,9 очок. Виконує 2,5 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 1,2 кидка, штрафних – 0,2 кидка. Із точністю – 27,3 %, 43,8 %, 100%, відповідно. Робить за гру: 0,8 підборів мяча на щиті (0,5 на своєму, 0,3 рази на чужому щиті); 0,5 результативних передач; персональних фолів, отриманих на гравцеві – 1,4; кількість втрат м'яч – 0,7; кількість перехватів мяча – 0,4; кількість блок-шот – 0,2.

Форвард – за гру набирає 3 очки. Виконує 1,8 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 6 кидків, штрафних – 6 кидків. Із точністю – 32,7 %, 40,0 %, 66,6%, відповідно. Робить за гру: 2,7 підборів мяча на щиті (1,4 на своєму, 1,3 раз на чужому щиті); 0,96 результативних передач; персональних фолів, отриманих на гравцеві – 1,56; кількість втрат м'яч – 0,83; кількість перехватів мяча – 0,6; кількість блок-шот – 0,2.

Атакуючий захисник – за гру набирає 9,5 очок. Виконує 3,7 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 3,1 кидка, штрафних – 1,7 кидка. Із точністю – 41,6 %, 45,1 %, 64,7%, відповідно. Робить за гру: 2,2 підборів мяча на щиті (1,9 на своєму, 0,3 раз на чужому щиті); 1,9 результативних передач; персональних фолів, отриманих на гравцеві – 1,3; кількість втрат м'яч – 1,1; кількість перехватів мяча – 0,75; кількість блок-шот – 0,2.

Захисник – за гру набирає 8,65 очок. Виконує 2,15 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 3,25 кидка, штрафних – 0,9 кидка. Із точністю – 39,5 %, 46,15 %, 81,8%, відповідно. Робить за гру: 2,25 підборів мяча на щиті (1,75 на своєму, 0,5 раз на чужому щиті); 3,75 результативних передач; персональних фолів, отриманих на гравцеві – 1,75; кількість втрат м'яч – 1,35; кількість перехватів мяча – 0,8; кількість блок-шот – 0,1.

Література:

- Безмилов М. (2007). *Обґрунтування значущості морфологічних та психофізіологічних показників для орієнтації баскетболістів високої кваліфікації різного ігрового амплуа*.
Gorbulya, V., & Gorbulya, A. (2019). Формування індивідуальних тактичних дій у нападі баскетболістів 14-15 років у ДЮСШ. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Physical education and Sports*, (1), 92-101.
- Інтернет ресурси Позиції гравців – Баскетбол URL
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4>

Відомості про автора:

Помещикова Ірина Петрівна –

К.фіз.вих., доцент

<https://orcid.org/0000-0002-8890-6338>

E-mail: pomeshikovaip@ukr.net

Харківська державна академія фізичної культури

Бондаренко Микита Юрєвич –

студент

E-mail: nik28042000@gmail.com

Харківська державна академія фізичної культури

Червона Світлана Пилипівна –

старший викладач

<https://orcid.org/0000-0001-7491-5543>

E-mail: nesveta@ukr.net

Харківська державна академія фізичної культури

Кудімова Ольга Владиславівна –

<http://orcid.org/0000-0003-4100-086X>

E-mail: salamandra.cudimova@yandex.ru

Харківський національний медичний університет

Надійшла до редакції 15.01.2022 р.